

Kapitel 4

Den huvudsakliga frågeställningen i detta kapitel är: vilka skäl har vi att vara moraliska?

Scanlon använder ordet 'moral' i två olika meningar, en snäv och en vid. (Se även introduktionen.)

Moraliska skäl i den snäva meningen är de skäl som figurerar i kontraktualismen: de är skäl att behandla andra på ett sätt som man kan rättfärdiga för dem. Annorlunda uttryckt utgörs den snäva moralen av en samling skyldigheter som personer har mot varandra.

Sådana skyldigheter kallas ibland "riktade" (även om Scanlon inte använder denna term).

Kapitel 4

Dock accepterar inte Scanlon att alla riktade skyldigheter är moraliska i snäv mening. A:s skyldighet mot B att göra x är snävt moralisk endast om B rimligen kan förkasta varje princip som tillåter A att inte göra x.

Att döma av vad Scanlon själv säger (se i synnerhet avsnitt 7) så utesluter detta kriterium alla riktade skyldigheter som föreligger endast därför att parterna står i någon särskild betydelsefull relation till varandra, som t.ex. familje- eller vänskapsband.

Tyvärr förblir det oklart både exakt hur gränsen ska dras och hur Scanlon motiverar den.

Kapitel 4

Moraliska skäl i den vida meningen är alla de skäl som vi, eller vissa av oss, är benägna att kalla moraliska (se fr.a. avsnitt 7). Det är en mängd som inte klart kan avgränsas (se not 28).

Skäl som är moraliska i den vida meningen men inte i den snäva kan inte förstås i termer av skyldigheter mellan individer. Till dessa hör ”skyldigheter” som en person har mot sig själv (jfr. Kant) och skäl att behandla djur och natur på vissa sätt.

Kapitel 4

Det är centralt för Scanlon att det finns moraliska skäl i den snäva meningen, men inte att det finns skäl som är moraliska i den vida meningen men inte i den snäva.

Notera att om det finns skäl av båda dessa sorter, så torde det också finnas minst två betydelser av ord som 'bör', ett snävt moraliskt 'bör' och ett vitt moraliskt 'bör' (eller kanske snarare flera).

S nämner möjligheten av en vidare tolkning av "fel" (s. 10, 350): att en handling är "fel" i denna bemärkelse betyder att den "bryter mot viktiga handlingsregler och kan därför utsättas för allvarlig kritik."

Dessutom måste det finnas utrymme för att fråga vad en person bör göra allt taget i beaktande, ifall de snäva och de vida moraliska skälen pekar åt olika håll. Då behövs ännu ett 'bör'.

Följaktligen kan påståenden om vad vi "bör" göra vara tvetydiga.

Kapitel 4

När Scanlon frågar vilka skäl vi har att vara moraliska vill han, närmare bestämt, förklara två fakta.

(1) Varför är det så viktigt för oss att andra har moralisk motivation?
(Viktproblemet)

(2) Varför har moraliska skäl (i den snäva meningen) prioritet över alla andra skäl (inklusive skäl som är moraliska i den vida meningen men inte i den snäva)? (Prioritetsproblemet)

Scanlon tar inte dessa fakta för givna, utan hans förklaringar kan också ses som rättfärdiganden av dem. Däremot anser han det inte vara möjligt att ge ett "rättfärdigande av moralen" som utgår från premisser alla accepterar och som kan övertyga även dem som förkastar den snäva moralen.

Kapitel 4

Scanlon vill också lösa vad han kallar "Prichards dilemma".

H. A. Prichard (1912) menade att frågan "Varför ska jag vara moralisk?" inte har något svar.

Prichard: antingen åberopar vi "externa" skäl (som t.ex. egennytta) eller "interna" skäl (som själva är moraliska). Det första alternativet ger oss fel sorts svar, det andra inget svar alls (eftersom det förutsätter att vi bör vara moraliska).

Kapitel 4

Enligt Scanlon är moraliska skäl liktydiga med skäl att behandla andra på ett sätt som man kan rättfärdiga för dem.

Närmare bestämt är de skäl att endast behandla andra i enlighet med principer som dessa andra inte rimligen kan förkasta (under förutsättning att de är ute efter just sådana principer).

Kapitel 4

Scanlon har tre argument för denna uppfattning om moraliska skäl.

För det första anser han den vara intuitivt tilltalande. Den svarar mot hur han själv föreställer sig de skäl han har för att inte utföra en viss handling i kraft av att den är fel.

För det andra löser den Prichards dilemma. Den ger en substantiell beskrivning av moraliska skäl som samtidigt är tillräckligt nära moralen för att definitivt vara just en beskrivning av moraliska skäl (till skillnad från t.ex. ett rent egoistiskt rättfärdigande av moralen).

Kapitel 4

För det tredje kan den på ett tilltalande vis förklara vissa aspekter av vårt moraliska tänkande som annars vore svåra att förklara.

Framför allt gäller det följande faktum: En moralisk person motiverar vanligen inte sin handling med att det är rätt att handla så, eller fel att inte göra det. Istället tillgriper han mer konkreta moraliska (eller rent deskriptiva) begrepp. Exempel: "Jag lovade", "Hon blir ledsen om jag inte gör det"

Kapitel 4

Förklaringen till dessa fenomen ligger, enligt Scanlon, i det faktum att kontraktualismen inte i första hand tillämpas på enskilda handlingar utan snarare på hela vårt sätt att resonera moraliskt (s. 157).

I synnerhet föreskriver, förbjuder, eller tillåter den att vi åberopar vissa typer av skäl i vissa typer av situationer. Det avgörande är om vi kan rättfärdiga inför andra att vi resonerar praktiskt på det eller det viset.

Kapitel 4

Ett exempel: ett möjligt sätt att resonera praktiskt på är att vara rent egennyttig. Det innebär att man i varje situation försöker göra det som ligger i ens eget intresse och ignorerar alla andras intressen (om de inte sammanfaller med ens egna).

En rent egennyttig person tenderar därför att i varje situation åberopa vissa skäl snarare än andra. Han frågar sig hela tiden "Vad skulle jag tjäna på det?" o.s.v.

Scanlon frågar nu: skulle andra rimligen kunna förkasta att jag ständigt resonerar på detta sätt? Svaret är 'ja' och därför är det inte OK att enbart åberopa egennyttiga skäl i sitt praktiska tänkande.

Kapitel 4

Viktproblemet: Varför är det så viktigt för oss att andra har moralisk motivation?

Det är av särskilt stor vikt för mig att en given annan person erkänner att han har skäl att behandla mig moraliskt (d.v.s. att han har skäl att behandla mig enbart i enlighet med principer som jag inte rimligen kan förkasta).

Detta gäller därför att om han inte erkänner några sådana skäl skulle detta få genomgripande och långtgående konsekvenser för vår relation.

Annorlunda uttryckt skulle en sådan person inte betrakta mig fullt ut som en människa/person, utan snarare som ett föremål. Jfr Kant (och se också kapitel 2, avsnitt 6).

Kapitel 4

Prioritetsproblemet: Varför har moraliska skäl (i den snäva meningen) prioritet över alla andra skäl (inklusive skäl som är moraliska i den vida meningen men inte i den snäva)?

Det kan förefalla som att andra skäl ibland har prioritet över snäva moraliska skäl. Scanlon använder två strategier för att bemöta den typen av invändning. Båda går ut på att de konflikter som invändningen pekar på inte är genuina utan försvinner när vi förstår de inblandade skälen bättre.

För det första menar han att moralen vid närmare granskning ger utrymme åt de andra skälen. Eftersom de är viktiga för oss skulle vi inte gå med på principer som kräver av oss att vi ska ignorera dem. Exempel: djur och natur, konst, vetenskap.

Kapitel 4

För det andra är de andra skälen vid en närmare granskning "implicit moraliserade". Detta innebär att de reflekterar moralen i den snäva meningen.

Scanlon illustrerar med exemplet vänskap. Han menar att en "vän" som inte erkänner moralen inte kan vara en sann vän (eller att sådan "vänskap" är mindre värd). En sådan person kan i och för sig vara "vänlig" mot en, men detta beror bara på att man råkar vara hans vän. Om denna relation upphörde, skulle han plötsligt kunna behandla en hur som helst. En vän måste också respektera en som person.

Kapitel 4

Scanlons Prioritetstes – alltså påståendet att snävt moraliska skäl (nästan?) alltid har prioritet över alla andra skäl – är i praktiken fundamental för hans syn på moralen.

Detta är därför att kontraktualismen bara utger sig för att vara just en karakterisering av den snäva moralen. Detta gör att det är oklart om det finns några motexempel mot den – alltså mot den ”kontraktualistiska formeln” på s. 153.

Denna formel ger ett tillräckligt (och nödvändigt?) villkor för att en handling är fel – men kom ihåg att ord som ’bör’ och ’fel’ är tvetydiga i Scanlons teori. Ett föregivet motexempel mot formeln kanske bara visar att en viss handling inte är fel i någon mening av ordet ’fel’, men inte i den mening som Scanlon använder för att formulera sitt villkor.

Kapitel 4

Exempel: som kommer att framgå tydligt senare så kommer kontraktualismen i konflikt med gängse konsekvensialistiska teorier, som t.ex. utilitarismen. Och det finns fall där utilitarismen, åtminstone skenbart, ger rimligare svar än Scanlons teori.

Detta betyder dock inte att Scanlon har fel om vad den snäva moralen säger. Problemet kan snarare vara att han har fel i att den snäva moralen alltid har prioritet över andra skäl.

Bland de "andra skälen" finns i vid mening moraliska skäl att minska, eller i alla fall inte öka, den totala mängden lidande i världen. Scanlon måste hävda att även dessa skäl alltid har lägre prioritet än alla (?) snävt moraliska skäl.

Kapitel 4

En viktig invändning mot kontraktualismen: det är orimligt att påstå att handlingar är fel därför att det inte går att rättfärdiga dem inför andra. Det är snarare tvärtom. (Se s. 391n21)

Scanlon svarar genom att förneka att han skulle mena något sådant. (Se också introduktionen.)

Han menar att det att en handling inte går att rättfärdiga inte är vad som gör den fel, utan snarare att det är vad dess "felhet" består i. Det som gör handlingen fel är snarare det som gör att den inte går att rättfärdiga.

Kapitel 4

Scanlon tar också upp problemet om ”moralens omfång” – d.v.s. frågan om vilka varelser som vi har moraliska skyldigheter mot.

Han svarar: de är alla varelser som är förmögna att inta omdömeskänsliga attityder. Detta villkor exkluderar dock följande tre kategorier:

- (1) Djur (alla?)
- (2) Små barn
- (3) Gravyt förståndshandikappade.

Kapitel 4

- (1) Scanlon förnekar att djur faller inom den snäva moralen – och alltså att vi är skyldiga att behandla dem enbart i enlighet med principer som de själva inte kan förkasta. I stället har vi skyldigheter inom den vida moralen att inte behandla djur illa.
- (2) Scanlon menar att även små barn faller inom den snäva moralens omfång, eftersom barndomen bara är en del av ett liv, och den person som barnet senare utvecklas till har vi skyldigheter mot. Således kan jag nu som vuxen förkasta en princip som hade tillåtit andra att behandla mig illa när jag var liten.

Kapitel 4

- (3) Gravyt förståndshandikappade utvecklade aldrig förmågan att inta omdömeskänsliga attityder, men när det är aktuellt att behandla dem på ett visst sätt så är det legitimt att fråga sig om de hade kunnat acceptera en princip som tillåtit denna behandling om de hade haft den förmågan. Detta är legitimt på grund av deras relation till oss som har förmågan. I det avseendet skiljer de sig från djur, som inte står i denna relation till oss, och därför är det inte legitimt att använda samma procedur när det gäller dem.